

Література

1. Щербина В.С. Господарське право України: навч. посіб. Київ: Юрінком Інтер, 2013. 636 с.
2. Джуринський О.В. Нетрадиційні джерела господарського права України. Право і громадянське суспільство. 2015. № 2. С. 40-56.
3. Корольова Ю.В. Джерела права: багатоманітність наукового розуміння та єдність сутності. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. 2015. № 31. С. 10-13.

УДК 346.14 (043.2)

Жук А.В., студентка,
Факультет менеджменту, транспорту та логістики,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Загрішева Н.В., к.ю.н., доцент

СУЧАСНІ ПОГЛЯДИ ЩОДО ПОНЯТТЯ «ГОСПОДАРСЬКИЙ ДОГОВІР»

В умовах економічної ситуації, у якій на даний час перебуває Україна, більш гостро та актуально постає питання щодо збереження та врегулювання економічної стабільності не тільки відповідними макро- та мікроекономічними методами, а й правовими, зокрема, через інститут господарського договору.

Вагома частина досліджень щодо проблем договірної регулювання проведена і сформульована у працях вітчизняних та зарубіжних науковців: Беляневич О.А., Бервено С.М., Зікіна І.С., Мілаш В.С. та багатьох інших.

Господарський договір є правовим регулятором господарського життя суспільства і держави, що є невід'ємною частиною економічної системи, та опосередковує зв'язки між суб'єктами господарювання та іншими учасниками господарських відносин.

В основі господарського договору покладено економічні інтереси, втілюються суспільні інтереси через вільне волевиявлення майбутніх контрагентів. За допомогою даного правового явища та інституту здійснюється правове оформлення господарського обороту суб'єктів господарювання.

Представники цивілістичної концепції заперечують існування господарського договору як самостійного правового явища попри те, що договір повною мірою може регулювати різноманітні за своєю природою суспільні відносини. Так, В.В. Луць вважає договір цивільно-правовою категорією, при цьому відзначаючи можливість

використання самої договірної форми і в інших галузях права, де вона набуває певних специфічних рис [3, с. 103].

Представники господарсько-правової доктрини розглядають господарський договір як самостійну господарську-правову категорію за допомогою виокремлення ознак, що дозволяють відокремити його від інших видів договорів: особливий суб'єктний склад, зміст договору, його предмет та істотні умови; спрямованість на забезпечення господарської діяльності учасників договірних відносин; поєднання майнових та організаційних елементів; обмеження договірної свободи з метою захисту інтересів споживачів.

У сучасній правовій думці щодо терміну «господарський договір» існує практика розуміння та застосування в різноманітних значеннях як: а) правочин, що породжує права та обов'язки учасників господарських відносин; б) зобов'язання сторін; в) правовий документ (виконує допоміжну функцію через закріплення в нормативно-правових актах вимоги щодо форми договору).

Бервено С.М. запропонував визначити договір як правомірний правочин взаємоузгодженої волі двох або більше сторін, спрямованої на виникнення, зміну чи припинення цивільних прав та обов'язків у формі зобов'язального правовідношення та на врегулювання відносин між цими сторонами шляхом закріплення цих прав та обов'язків у визначеній законом формі [2, с. 13]. Беляневич О.А. визначає дане правове явище як засноване на згоді сторін і зафіксоване у встановленій законом формі зобов'язанням між суб'єктами господарювання, суб'єктами організаційно-господарських повноважень, негосподарюючими суб'єктами – юридичними особами, змістом якого є взаємні права і обов'язки сторін у галузі господарської діяльності. Луць В.В. розглядає договір як дво- або багатосторонньої угоди, але водночас вважає припустимим розглядати договір як цивільні правовідносини (зобов'язання), що виникла з договору як юридичного факту або правовий документ, яким зафіксовано виникнення договірного зобов'язання з волі його учасників [3, с. 31]. Щербина В.С. зазначає, що господарський договір – це домовленість суб'єкта господарювання з іншим учасником (учасниками) відносин у сфері господарювання, спрямована на встановлення, зміну або припинення їх прав та обов'язків у сфері господарювання [4, с. 263].

Визначення правового поняття господарського договору можна здійснити через визначення найхарактерніших його ознак, а саме: а) особливий суб'єктний склад – укладаються за участю суб'єктів

господарювання (стаття 55 ГК України). Можуть укладатися і за участю інших учасників господарських відносин; б) забезпечує господарську діяльність учасників договірних відносин; в) поєднання майнових та організаційних елементів; г) обмеження свободи договору з метою захисту інтересів споживачів, економічної конкуренції, національного товаровиробника тощо. Вони є основними для визначення та розмежування від інших видів договорів, які застосовуються в інших сферах суспільства. Всі інші особливості, які будуть виникати в процесі розвитку людства, будуть засновані саме на цих першочергових характеристиках.

Враховуючи вищенаведене, можна зробити висновок, що господарський договір – домовленість двох- або більше сторін, які володіють правовим статусом суб'єкта господарювання, заснована на взаємному, вільному волевиявленні з метою здійснення, забезпечення господарської діяльності з подальшим настання юридичних наслідків для контрагентів (сторін господарського договору).

Література

1. Бесянєвич О.А. Господарське договірне право України (теоретичні аспекти). Київ: Юрінком Інтер, 2006. 592 с.
2. Бєрвєно С.М. Проблеми договірної права України: монографія. Київ: Юрінком Інтер, 2006. 392 с.
3. Луць В.В. Контракти у підприємницькій діяльності: навч. посіб. 2-е вид., перероб. і допов. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 576 с.
4. Щєрбїна В.С. Господарське право: підручник. 2-е вид., перероб. і доп. Київ: Юрінком Інтер, 2005. 592 с.

УДК 346.3 (043.2)

Кабіцька А.В., студентка,
Факультет транспорту, менеджменту та логістики,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Загрішева Н.В., к.ю.н., доцент

КОМЕРЦІЙНЕ ПОСЕРЕДНИЦТВО У СФЕРІ ГОСПОДАРЮВАННЯ: ПОНЯТТЯ ТА ОЗНАКИ

Одним із юридичних інструментів організації господарського життя суб'єктів підприємницької діяльності, за якого встановлюються, збільшуються та налагоджуються господарські зв'язки, є інститут посередництва. Вагомою частиною досліджень щодо правового інституту комерційного посередництва проведена і